

वा० रा०

॥ २४२ ॥

त्वयामामिकामातापूजिता तदुक्तवनवासानुष्ठानात् ॥ मयाचित्रकूटैतवसमर्पितमिदंराज्यं त्वंपुनश्चित्रकूटएवममदत्तवान् तत्पुनस्तुभ्यमहं ददामि ॥ ननु कथं दत्तस्य पुनर्दानं तत्राह ॥ यथेति ॥ यथा त्वं मदत्तं राज्यं मम ददास्व तथामयापि त्वदत्तं तुभ्यं दीयते इत्यर्थः ॥ २ ॥ ननु त्वदत्तं राज्यं भोगमहं करिष्यामि राज्यं तु त्वमेवपालयेत्यत्राह ॥ धुरमिति ॥ एकाकिना स्वसमानधूर्वहबलीवर्द्धतररहितेन बलीयसावृषेण बलीवर्द्धेन न्यस्तांक्षिमां किशोरवत् पार्श्ववर्तिवड्वाबालवत्सोयथाबोढुं नोत्सहते तथागुरुराज्यस्यभारं बोढुंनाह मुत्सहे ॥ ३ ॥ नोत्सहे इत्यत्र हेतुमाह ॥ वारीति ॥ महता वारिवेगेन भिन्नः क्षरन्सेतुर्यथादुर्निबन्धो बद्धमशक्य एवमसंबतमशक्यसंवरणं राज्यछिद्रं चोरादिनिबन्धनं दुर्निबन्धनं वद्धुम

पूजितामामिकामातादत्तं राज्यमिदं मम ॥ तददामि पुनस्तुभ्यं यथा त्वमददामि ॥ २ ॥ धुरमेकाकिनान्यस्तावृषभेण बलीयसा ॥ किशोरवद्गुरुं भारं न बोढुमहमुत्सहे ॥ ३ ॥ वारिवेगेन महता भिन्नः सेतुरिव क्षरन् ॥ दुर्बन्धनमिदं मन्येराज्यछिद्रमसंबतम् ॥ ४ ॥ गतिं स्वरड्वाश्वस्य हंसस्येव च वायसः ॥ नान्वेतुमुत्सहे वीरतव मार्गमरिंदम ॥ ५ ॥ यथाचारोपितो वृक्षो जातश्चांतर्निवेशने ॥ महानपि दुरारोहो महास्कंधः प्रशाखवान् ॥ ६ ॥ शीर्येत पुष्पितो भूत्वा न फलानि प्रदर्शयन् ॥ तस्य नानुभवेदर्थं यस्य हेतोः सरोपितः ॥ ७ ॥ एषोपमामहाबाहो त्वमर्थं वेत्तुमर्हसि ॥ यद्यस्मान्मनुजैर्द्रव्यं भर्ता भृत्यान्नाशाधिहि ॥ ८ ॥ जगदद्याभिषिक्तं त्वामनुपश्यतुराधव ॥ प्रतपंतमिवादित्यं मध्याह्ने दीप्ततेजसं ॥ ९ ॥ तूर्यसंघातनिर्घोषैः कांचीनूपुरनिस्वनैः ॥ मधुरैर्गीतशब्दैश्च प्रतिबुध्यस्व शेषं च ॥ १० ॥

शक्यमित्येव मन्येऽहमिति शेषः ४ ॥ तव मार्गं रक्षणीय रक्षणचातुर्यं ५ ॥ अंतर्निवेशने गृहारामे कश्चिद्गृहक्षारोपितः समहत्त्वादिगुणविशिष्टश्च जातस्ततः सपुष्पितो भूत्वा फलान्यदर्शयन् यदि विशीर्येत विशीर्णपुष्पो वा स्वरूपतो वा विशीर्णो वा भवति ॥ ततोऽस्य फलस्य हेतोर्येन रोपितः सतदोरापणादिक्लेशस्यार्थं फलं नानुभवेदिति स यथावत्थाप्रयासः ॥ ६ ॥ ७ ॥ एषोपमा तव हेमहाबाहो यदित्वं भक्तान् भृत्यान्नाशाधि तदेति शेषः तमर्थं त्वं वेत्तुमर्हसि ॥ अन्यापदेशवचनार्थमित्यर्थः ॥ राज्ञा प्रजापालनार्थं महतायत्ने नोत्साद्य संवर्धितेन त्वया प्रजापालनं संपादनीयं तदकरणेन तादृशवृक्षतुल्यस्त्वमिति भावः ॥ ८ ॥ यदेवमतो जगदद्येत्यादि ॥ ९ ॥ तूर्यघोषादिभीराजोपचारैः प्रतिबुध्यस्व शेषं चेत्यर्थः ॥ १० ॥

यु० कां०

॥ २४२ ॥